

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL ARTŪRO JACEVIČIAUS

2020-03-19 Nr. 3

Pakruojis

Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau- Komisija): Komisijos pirmininkė Erika Kižienė, nariai Gediminas Grybė, Jolanta Gutauskienė, Kęstutis Malinauskas, Remigijus Giedraitis, Stanislovas Montvidas, Alvydas Žuvininkas, įvertinusi pranešime nurodytas aplinkybes dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos nario Artūro Jacevičiaus elgesio atitiktis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija, toliau – Įstatymas) nuostatoms bei įvertinusi tyrimo metu surinktą medžiagą, nustatė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

2020 m. vasario 20 d. Komisija susipažinusi su Pakruojo rajono savivaldybės tarybos (toliau – tarybos) nario Valdo Kanišausko prašymu išsiaiškinti, ar tarybos narys Artūras Jacevičius 2019 m. spalio 31 d. tarybos posėdžio metu svarstant 25 klausimą ir priimant sprendimą Nr. T-275 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nepažeidė Įstatymo reikalavimų vengti interesų konflikto, o jam kilus – nusišalinti, vadovaudamasi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-199 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“, 27.1 punktu nusprendė atlikti tyrimą bei priimti sprendimą.

Tyrimas buvo pradėtas Komisijai gavus informaciją, kad tarybos narys Artūras Jacevičius, būdamas akcinės bendrovės (toliau – AB) „Pakruojo autotransportas“ pardavimų ir tiekimo vadybininkas, dirbantis pagal darbo sutartį, 2019 m. spalio 31 d. tarybos posėdyje svarstė sprendimo projektą Nr. TP-25 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pasiūlė išbraukti iš tarybos posėdžio darbotvarkės šį sprendimo projektą ir jo nesvarstyti, atidedant iki šis klausimas bus papildomai plačiau išdiskutuotas, pats balsavo už tai, kad iš darbotvarkės būtų išbrauktas sprendimo projektas, taip pat balsavo priimant sprendimą Nr. T-275 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Sprendimu patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas), kuris reglamentuoja kaimuose, miesteliuose toliau kaip 3 kilometrai nuo mokyklos gyvenančių mokinių, kurie ugdomi pagal formaliojo ir neformaliojo ugdymo programas, mokinių vežimo organizavimą ir važiavimo išlaidų kompensavimą. Tvarkos aprašas yra skirtas vežėjams, turintiems teisę vežti keleivius ir

sudariusiems su švietimo įstaiga mokinių vežimo sutartis. Kaip tik toks vežėjas yra AB „Pakruojo autotransportas“, kurioje pardavimų ir tiekimo vadybininku dirba tarybos narys Artūras Jacevičius.

Komisija vertina, ar tarybos narys Artūras Jacevičius nepažeidė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, įpareigojančių vengti interesų konflikto ir nusišalinti nuo interesų konfliktą sukeliančių sprendimų svarstymo ir priėmimo.

Atsižvelgiant į tai kad Artūro Jacevičiaus veiksmai atlikti iki 2019 m. gruodžio 31 d., šiame Komisijos sprendime Artūro Jacevičiaus elgesys vertinamas pagal tuo metu (iki 2019 m. gruodžio 31 d.) galiojusias Įstatymo nuostatas.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. Artūras Jacevičius nuo 2019 m. balandžio 17 d. yra Pakruojo rajono savivaldybės tarybos narys.

2. Artūras Jacevičius pagal darbo sutartį tiriamuoju laikotarpiu dirbo ir šiuo metu dirba AB „Pakruojo autotransportas“ pardavimų ir tiekimo vadybininku.

3. AB „Pakruojo autotransportas“ pagrindinė veikla – keleivinio kelių transporto paslaugos vietinio reguliaraus susisiekimo ir užsakomaisiais maršrutais Lietuvoje ir užsienyje. Taip pat teikiamos remonto paslaugos, bagažo saugojimas, siuntų pervežimas, patalpų ir kiemo aikštelės nuoma. Ši bendrovė yra viena iš vežėjų, turinti teisę vežti keleivius ir sudariusi su švietimo įstaigomis mokinių vežimo sutartis.

4. 2019 m. spalio 31 d. vyko tarybos posėdis, į kurio darbotvarkę 25 klausimu buvo įtrauktas sprendimo projektas Nr. TP-25 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kurį rengė Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius. Tvarkos aprašas reglamentuoja kaimuose, miesteliuose toliau kaip 3 kilometrai nuo mokyklos gyvenančių mokinių, kurie ugdomi pagal formaliojo ir neformaliojo ugdymo programas, mokinių vežimo organizavimą ir važiavimo išlaidų kompensavimą. Tvarkos aprašas yra skirtas vežėjams, turintiems teisę vežti keleivius ir sudariusiems su švietimo įstaiga mokinių vežimo sutartis.

5. Posėdyje tarybos narys Artūras Jacevičius pasiūlė išbraukti iš tarybos posėdžio darbotvarkės šį sprendimo projektą ir jo nesvarstyti, atidedant iki šis klausimas bus papildomai plačiau išdiskutuotas, pats balsavo už tai, kad iš darbotvarkės būtų išbrauktas sprendimo projektas. Taip pat tarybos narys Artūras Jacevičius balsavo priimant sprendimą Nr. T-275 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Artūro Jacevičiaus paaiškinimas

Artūras Jacevičius paaiškino, kad jis yra AB „Pakruojo autotransportas“ pardavimų ir tiekimo vadybininkas. Pagrindė užsiima tiekimo klausimais, atsarginių detalių pirkimu, taip pat tvarko visus viešuosius pirkimus. Turi tik vieną pavaldinį, tai viešųjų pirkimų administratorius, kuris tvarko visą viešųjų pirkimų portalą, taip pat priklauso keliose komisijose. 2019 m. spalio 31 d. tarybos posėdyje jis dalyvavo sprendimo projekto Nr. TP-25 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ svarstyme. Jis uždavė klausimus sprendimo projekto pristatytojui. Kadangi jo nuomone klausimas nebuvo plačiau išdiskutuotas, išanalizuotas ir tiksliau teisiškai reglamentuotas, jis pasiūlė atidėti sprendimo projekto svarstymą. Jis dalyvavo balsavime už tai, kad iš darbotvarkės būtų išbrauktas sprendimo

projektas, taip pat balsavo priimant sprendimą Nr. T-275 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Artūras Jacevičius pripažino, kad jis nepareišė apie nusišalinimą tarybai, nes nemanė, kad tai yra reikalinga. Jam neatrodė, kad šioje situacijoje gali kilti interesų konfliktas, galintis turėti įtakos sprendimams. Sprendimo projekte nebuvo konkrečiai paminėta įmonė, kurioje jis dirba, tai yra nebuvo nurodytas įmonės pavadinimas. Jis rengdamasis tarybos posėdžiui atkreipė į tai dėmesį, nes sprendimo projektas susijęs su vežimo paslaugomis, o jis dirba tokioje įmonėje, kuri atlieka vežimo paslaugas ir dalį moksleivių veža. Bet vadovaudamasis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) rekomendacijomis, kuriose rekomenduojama, kad tarybos narys, jeigu neturi finansinio suinteresuotumo ir neviršija 3 tūkstančių eurų, gali nuo klausimo sprendimo nenusišalinti. Taigi, iš įmonės praeitų metų finansinės ataskaitos matyti, kad AB „Pakruojo autotransportas“ už mokinių pavežėjimą per 2019 metus gavo 82 207,00 € kartu su PVM, atskaičius PVM – 75 419,00 €, iš jų apie 42 proc. skiriama darbuotojų atlyginimui ir tai sudaro apie 30 tūkst. €. Įmonėje dirba 30 darbuotojų, vadinasi vienas darbuotojas nuo mokinių pavežėjimo per metus gauna apie 1000,00 €. Todėl, VTEK rekomenduota 3000,00 € suma per metus nėra viršyta. Sprendimo projekte nėra paminėta AB „Pakruojo autotransportas“, mokinių pavežėjimą atlieka kelios įmonės rajone. Svarstant šį sprendimo projektą komitete, jis komiteto posėdyje visiškai nedalyvavo. Pavežėjimo paslauga yra perkama ne vykdant viešuosius pirkimus, kadangi Pakruojo rajono savivaldybė valdo daugiau nei pusę įmonės akcijų, įmonė yra laikoma savivaldybės valdoma bendrove, savivaldybė įmonei yra pavedusi teikti pavežėjimo paslaugą.

Teisinis veiklos vertinimas ir motyvai

Nustatyta, kad tarybos narys Artūras Jacevičius 2019 m. balandžio 17 d. prisiekė Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatyta tvarka ir įgijo visas valstybės politiko teises.

Valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis Įstatymas įpareigoja teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų net abejonių, jog toks konfliktas yra (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Tokiems asmenims Įstatymas draudžia dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukeltų interesų konfliktą (11 straipsnio 1 dalis).

Būdamas interesų konflikto situacijoje, kai yra sprendžiamas klausimas, susijęs ir su jo privačiais interesais, valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo prieš pradedant atitinkamo sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūrą arba pačios procedūros metu privalo informuoti savo institucijos vadovą ar institucijos vadovo įgaliotą atstovą, arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją, kurios nariu jis yra, bei asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą (Įstatymo 11 straipsnio 2 dalis).

Įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje interesų konfliktas apibrėžiamas kaip situacija, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, atlikdamas pareigas ar vykdydamas pavedimą, privalo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą, kuris susijęs ir su jo privačiais interesais. Viešieji interesai Įstatyme suprantami kaip visuomenės suinteresuotumas, kad asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai (Įstatymo 2 straipsnio 3 dalis), o privatūs interesai – asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje (ar jam artimo asmens) asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis turėti įtakos sprendimams atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje laikosi požiūrio, kad Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, jog priimant sprendimą asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja toks konfliktas. Konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl valstybės tarnautojas, priimdamas sprendimus, privalo vengti net šališkumo regimybės. Toks teisės aiškinimas grindžiamas Įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta šio įstatymo paskirtimi užtikrinti priimamų sprendimų nešališkumą (LVAT 2011 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-261-3154/2011, 2013 m. kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-525-518/2013). Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis administracinių teismų praktikoje aiškinama kaip draudžianti atlikti teisei priešingas veikas – dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, t. y. reikalaujanti susilaikyti nuo tam tikro elgesio varianto (LVAT 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-1121/2011). Vertinant, ar buvo pažeista Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 56 straipsnyje įtvirtintomis taisyklėmis būtina išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2312/2011; 2011 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-63-2861/2011; 2012 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2728/2012).

Pagal administracinių teismų praktiką, Įstatymo pažeidimui konstatuoti nėra būtina nustatyti, kad asmuo savo privačius interesus įgyvendino viešųjų interesų sąskaita, užtenka to, kad jis neįvykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą (žr., pvz., LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A662-2312/2011, 2011 m. spalio 27 d. sprendimą administracinėje byloje A492-3330/2011, 2012 m. rugsėjo 6 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A662-2728/2012 ir kt.).

Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas privačių interesų deklaracijos turinys. Minėtojo straipsnio 1 dalies 1 punktas imperatyviai įpareigoja deklaruojantįjį nurodyti duomenis apie darbovietę (darbovietes) ir pareigas bei nenustato išimčių, kada šių duomenų galima nenurodyti. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens, nagrinėjamuoju atveju – Savivaldybės tarybos nario Artūro Jacevičiaus užimamos pardavimų ir tiekimo vadybininko pareigos, kurios dar ir susiję su įmonės viešaisiais pirkimais laikytinos jo privačiu interesu ir sprendžiant klausimus, susijusius su šia įmone, jam gali kelti interesų konfliktą.

Pasak LVAT, tam tikrų aplinkybių deklaravimas savaime nereiškia asmeniui kylančio (kilsiančio) interesų konflikto – įvardijamos tik prielaidos tokiam konfliktui kilti. Kita vertus, atsiradus konkrečių aplinkybių, kai reikia spręsti klausimą, susijusį su deklaruotaisiais duomenimis, šios prielaidos tampa interesų konfliktu, kurio vengdamas valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo privalo nusišalinti (LVAT 2013 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-230/2013).

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo turi elgtis taip, kad jo veiksmai visuomenės viešosios nuomonės požiūriu nekeltų jokių abejonių dėl galimų asmeninio suinteresuotumo prielaidų. Įstatymų leidėjas aiškiai apibrėžė, kokių priemonių ir kokia tvarka tokiu atveju privalo imtis galimo interesų konflikto situacijoje – aktyviais ir aiškiai išreikštais veiksmais nusišalinti (pareikšti nusišalinimą) nuo atitinkamų sprendimų rengimo, svarstymo, priėmimo ir nedalyvauti šiose procedūrose (LVAT 2008 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1945/2008; 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1121/2011).

Asmens pareikštas nusišalinimas gali būti ir nepriimtas, bet patekus į interesų konflikto situaciją asmeniui yra būtina atlikti pareigą pareikšti nusišalinimą (LVAT 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1121/2011).

Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybės tarybos nario pareiga vengti interesų konflikto ir nusišalinti nuo tokį konfliktą keliančių klausimų svarstymo ir balsavimo yra įtvirtinta ir Vietos savivaldos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje: „Tarybos narys savivaldybės tarybos posėdyje prieš pradėdamas svarstyti klausimą, kuris jam sukelia interesų konfliktą, privalo informuoti savivaldybės tarybą apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir, jeigu savivaldybės taryba nusišalinimą priima, jokia forma nedalyvauti toliau svarstant šį klausimą. Savivaldybės taryba gali motyvuotu sprendimu, vadovaudamasi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos patvirtintais kriterijais, pareikšto nusišalinimo nepriimti ir įpareigoti tarybos narį dalyvauti toliau svarstant šį klausimą. Balsavimas dėl tarybos nario nusišalinimo nepriėmimo vyksta prieš pradėdamas svarstyti klausimą, kuris tarybos nariui sukelia interesų konfliktą.“

Atlikusi tyrimą Komisija nustatė, kad Artūras Jacevičius, būdamas asmeniškai suinteresuotas parengtuoju Sprendimo projektu, turėjo aktyviais ir aiškiai išreikštais veiksmais nusišalinti (pareikšti nusišalinimą) nuo Sprendimo projekto svarstymo ar priėmimo ir nedalyvauti šiose procedūrose. Sprendimo projektas buvo įtrauktas į tarybos 2019 m. spalio 31 d. posėdį. Posėdyje Artūras Jacevičius aktyviais veiksmais dalyvavo svarstyme, uždavė klausimo pristatytojui keletą klausimų (apie teisinį reguliavimą, apie mokyklinių autobusų vairuotojų kompetencijas, atitinkamų pažymėjimų turėjimą, tachometrų įrengimą ir kt.), po to pasiūlė išbraukti Sprendimo projektą iš darbotvarkės, kaip netinkamai parengtą ir pats už tai balsavo, tarybai nepritarus jo pasiūlymui – balsavo prieš sprendimą.

Taigi, kaip matyti iš tyrimo medžiagos, tarybos posėdyje Artūras Jacevičius neįvykdė savo prievolės nusišalinti nuo jam interesų konfliktą keliančio darbotvarkės 25 klausimo bet kokio svarstymo, aptarimo ar siūlymo jį tiesiog išbraukti iš darbotvarkės. Svarbu ir tai, kad interesų konfliktas nebūtinai turi būti įgyvendinamas valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens, kuris veikia interesų konflikto situacijoje, naudai. Komisijos vertinimu, reikšmės neturi ir Artūro Jacevičiaus paaiškinime išdėstyti argumentai, esą jis, atsakingai rengėsi šio klausimo svarstymui, galvojo apie tai ar dalyvavimas šio klausimo svarstyme jam nekels interesų konflikto bei laikėsi VTEK rekomendacijų. Komisijos vertinimu, tokie Artūro Jacevičiaus veiksmai taip pat parodo jo asmeninį suinteresuotumą minėtuoju klausimu – juolab, kad įmonė nemažą dalį lėšų uždirda iš mokinių pavežėjimo.

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 6 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-199 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“, 38, 45.2 punktais, protingumo principu n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Pakruojo rajono savivaldybės tarybos narys Artūras Jacevičius, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 31 d. posėdyje svarstęs sprendimo projektą Nr. TP-25 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pasiūlęs išbraukti iš tarybos posėdžio darbotvarkės klausimą dėl šio sprendimo projekto ir už tai balsavęs, taip pat balsavęs priimant sprendimą Nr. T-275 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės mokinių vežimo organizavimo ir važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Pakruojo rajono savivaldybės tarybos nariui Artūriui Jacevičiui ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.
3. Komisijos sprendimą paskelbti Savivaldybės interneto tinklalapyje www.pakruojis.lt.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų apygardos administraciniam teismui (RAAT). Skundas (prašymas, pareiškimas) gali būti paduodamas RAAT Kauno (A. Mickevičiaus g. 8A, 44312 Kaunas), Klaipėdos (Galinio Pylimo g. 9, 91230 Klaipėda), Panevėžio (Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) arba Šiaulių (Dvaro g. 80, 76298 Šiauliai) rūmuose per vieną mėnesį nuo skundžiamo individualaus teisės akto įteikimo suinteresuotai šaliai dienos.

Komisijos pirmininkė

Erika Kižienė